

UCHWAŁA NR 163/2026
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 27 października 2026 r.

w sprawie sprawozdania partii politycznej Samoobrona Rzeczpospolitej Polskiej
o źródłach pozyskania środków finansowych w 2025 r.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1215),

postanawia

przyjąć sprawozdanie partii politycznej Samoobrona Rzeczpospolitej Polskiej o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2025 r. **ze wskazaniem uchybień** polegających na naruszeniu art. 25 ust. 6–13 i art. 27a oraz art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych (Dz. U. poz. 2076).

Uzasadnienie

Partia polityczna Samoobrona Rzeczpospolitej Polskiej (EwP 433) przedłożyła Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2025 r. z zachowaniem terminu określonego w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Sprawozdanie zostało sporządzone według wzoru określonego w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych.

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 34a ust. 5 w związku z art. 38a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, nie zgłosił zastrzeżeń do sprawozdania.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie przedłożonych przez Partię dokumentów oraz wyjaśnień jej Przewodniczącego stwierdziła, co następuje.

W okresie sprawozdawczym partia polityczna Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej posiadała podstawowy rachunek bankowy o numerze 85 1160 2202 0000 0005 5549 7613 oraz powiązany z nim rachunek VAT o numerze 95 1160 2202 0000 0005 5549 7627, oba prowadzone w Banku Millenium S.A. Umowa o prowadzenie rachunku bankowego została rozwiązana przez Partię, w związku z czym, rachunek został zamknięty w dniu 6 listopada 2025 r. Zgromadzone na nim środki finansowe, w wysokości 682,98 zł, według oświadczenia Prezesa Partii, zostały zdeponowane przez bank w ramach zamkniętego rachunku. Jak wynika z przedłożonej dokumentacji, Partia w 2026 r. otworzyła nowy rachunek bieżący o numerze 58 1600 1462 1742 4973 6000 0003 w Banku BNP Paribas Bank Polska S.A. i jej zdeponowane środki zostały przekazane na ten nowy rachunek bankowy.

Ponadto, jak wynika z opisów transakcji bankowych w historii podstawowego rachunku partii politycznej Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej, zamkniętego w 2025 r., posiadała ona także powiązany z nim rachunek bankowy przeznaczony dla gromadzenia środków w dolarach amerykańskich. W związku z zamknięciem podstawowego rachunku bankowego Partii, nie ma ona możliwości ustalenia numeru tego rachunku ani uzyskania jego historii. Zgodnie z oświadczeniem Prezesa Partii, na rachunek ten nie dokonano żadnych wpłat.

W sprawozdaniu o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w poprzednim roku kalendarzowym partia polityczna Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej nie wykazała pozyskanych przychodów w okresie sprawozdawczym, pozostawiając niewypełnione rubryki sprawozdania – 13, 14, 15, 17, 43, 49, 57, 58, 61, natomiast w pozostałych pozycjach sprawozdania dotyczących pozyskiwanych i wydatkowanych środków finansowych Partia wykazała „0”. Poza tym Partia nie dołączyła do sprawozdania finansowego historii rachunków bankowych zamkniętych w 2025 r.

W związku z brakami w przedłożonej dokumentacji finansowej Państwowa Komisja Wyborcza dwukrotnie zwróciła się do Partii z szeregiem pytań. W odpowiedzi Partia dokonała uzupełnienia danych w stosunku do tych zawartych w złożonym

sprawozdaniu finansowym, ponownie wskazując jednak błędne dane dotyczące jej faktycznych przychodów i dołączając błędnie sporządzony wykaz wpłat.

W efekcie badania sprawozdania finansowego Partii, dokumentów do niego dołączonych oraz wyjaśnień Partii ustalono, że faktyczne przychody Partii w 2025 r. wyniosły 150,00 zł i w takiej kwocie wykazane powinny zostać w pozycjach 13, 14 i 15 sprawozdania.

Ze składek członkowskich w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę Partia pozyskała środki w kwocie 20,00 zł. Kwota ta powinna zostać ujęta w pozycji 17 sprawozdania. Pozyskane przez Partię darowizny pieniężne wyniosły natomiast 130,00 zł i w takiej wysokości powinny zostać wykazane w pozycji 18 sprawozdania.

Oznacza to, że w sprawozdaniu złożonym Państwowej Komisji Wyborczej Partia błędnie wypełniła pozycje dotyczące jej przychodów (pozycja 13), środków finansowych wpłaconych bezpośrednio na jej rachunek bankowy (pozycja 14), środków pochodzących od osób fizycznych (pozycja 15), składek członkowskich wpłaconych na jej rachunek bankowy (pozycja 17) oraz darowizn (pozycja 18).

Wpłaty środków finansowych na rzecz Partii, dokonane zostały, zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, przez obywateli polskich mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i mieściły się w dopuszczalnym limicie wpłat od jednej osoby, określonym w art. 25 ust. 4 tej ustawy. Partia w 2025 r. nie pozyskała środków finansowych ani wartości niepieniężnych z innych źródeł.

Powyższe oznacza, że Partia Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej nie dołączyła do sprawozdania odpowiednio przygotowanych dokumentów finansowych, a samo sprawozdanie sporządziła błędnie, niezgodnie ze stanem faktycznym. Partia naruszyła tym samym ustawowy obowiązek sprawozdawczy, określony w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskiwania środków finansowych.

W okresie sprawozdawczym partia polityczna Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej nie posiadała Funduszu Wyborczego i nie uczestniczyła w przeprowadzonych wówczas wyborach.

Partia w 2025 r. nie dopełniła obowiązku prowadzenia na jej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej rejestru wpłat od osób fizycznych

w kwocie przekraczającej w jednym roku 10 000 zł, z wyłączeniem składek członkowskich, o którym jest mowa w art. 25 ust. 6-13 ustawy o partiach politycznych, oraz rejestru umów, będącego zbiorczym zestawieniem informacji o umowach zawartych przez partię polityczną, o którym jest mowa w art. 27a tej ustawy. Partia nie widnieje wśród podmiotów zarejestrowanych w <https://www.gov.pl/web/bip>.

Zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 ustawy o partiach politycznych stwierdzone wyżej uchybienia nie stanowią przesłanek do odrzucenia sprawozdania finansowego Partii.

Państwowa Komisja Wyborcza zaznacza jednak, że obowiązek prawny wykazania, poprzez przedstawienie rzetelnej dokumentacji finansowej, w tym odpowiednich dowodów i wyjaśnień potwierdzających, że wszystkie środki finansowe pozyskane zostały przez partię w sposób zgodny z obowiązującym prawem, spoczywa na partii politycznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 marca 2005 r., III SW 3/05). Odpowiednio prowadzona i ujawniona dokumentacja, głównie finansowo-księgowa, oraz sporządzone na jej podstawie sprawozdanie finansowe są jednymi z najistotniejszych przejawów jawności finansowania partii politycznych, będącej elementem prawidłowego funkcjonowania ustroju demokratycznego (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2006 r., III SW 11/06), znajdującej swoje umocowanie w art. 11 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Co ważne, jawność ta nie powinna ograniczać się wyłącznie do przedkładania sprawozdań finansowych partii politycznych do badania właściwym do tego organom, ale powinna umożliwiać zapoznanie się z gospodarką finansową prowadzoną przez partie każdemu zainteresowanemu (np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 27 czerwca 2013 r., I OSK 513/13; oraz z 18 grudnia 2014 r., I OSK 687/14; a także wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 20 grudnia 2016 r., II SAB/Wa 590/16). Z konstytucyjnej zasady jawności finansowania partii politycznych, która znajduje swoje częściowe powtórzenie w art. 23a ustawy o partiach politycznych, wynika zatem zakaz utajniania finansów partyjnych oraz odpowiadający mu nakaz ujawniania informacji finansowych o działalności partii (zob. Mirosław Granat (red.), Ustawa o partiach politycznych. Komentarz, Warszawa 2020).

Jawność finansowania polityki stanowi także element jawności życia publicznego, która przybrała w polskim systemie prawnym formę tzw. publicznego, konstytucyjnego prawa podmiotowego, prawa człowieka, mającego swe źródło

w niezbywalnej godności ludzkiej. Negując jawność finansowania polityki, czyli wyłączając „bezpiecznik” demokratycznego państwa prawnego, wyłącza się samo demokratyczne państwo prawne (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 lutego 2023 r., I NSW 2/23).

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania Partii, dokumentów do niego dołączonych oraz wyjaśnień Partii, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia nie przysługuje środek prawny.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak